

Stichting duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname

Congres 'Ontwikkelingen in de duurzame landbouw in Suriname' 4 en 5 juni 2015, Paramaribo, Suriname

Wouter Joop

**Projectleider,
WUR - Wageningen Universiteit en Researchcentrum
Nederland**

Workshop

Landbouw, Zorg en Onderwijs: De maatschappelijke waarde van duurzame landbouw voor Suriname

Probleemstellingen

- In de Surinaamse samenleving zou het bewustzijn kunnen toenemen t.a.v. de mogelijkheden en effecten van duurzame landbouw.
- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben een slechte economische en maatschappelijke positie.
- Het beroepsonderwijs is slechts toegankelijk voor een deel van de potentiële beroepsbevolking.

Analyse

Suriname heeft een grote potentie voor de ontwikkeling van duurzame landbouw: er is voldoende ruimte beschikbaar, de grond is vruchtbaar, er is voldoende water en het klimaat is bijzonder groeizaam. Er is een goede binnenlandse afzetmarkt en door de geografische ligging van Suriname is ook de export kansrijk; zowel de Caribische markt als die in Europa en de Verenigde Staten kunnen goed beleverd worden via de bestaande scheepvaartverbindingen.

Hoewel de overheid Suriname graag ziet als de voedselschuur van het Caribisch gebied ligt er een aantal grote uitdagingen op het gebied van ketenvorming, (teelt-)techniek, kennisinfrastructuur en maatschappelijke acceptatie. Met dit laatste wordt bedoeld dat weinig mensen zich interesseren voor de landbouw of hier zelfs een afkeer van hebben. In deze workshop wil ik graag met u spreken over het benutten van de maatschappelijke kansen van duurzame landbouw, welke op hun beurt zullen bijdragen tot een grotere acceptatie van de landbouw in de samenleving: iets van waarde om trots op te zijn.

Verschillende sociale instellingen in Suriname vangen kinderen en jongeren op die zwakbegaafd of verstandelijke gehandicapt zijn. Zodra zij volwassen zijn verlaten zij de instelling en zijn zij op zichzelf dan wel op hun familie aangewezen. Een deel van hen vindt werk in het bedrijfsleven of de informele sector. Door gebrek aan opleiding zijn hun ontwikkelingsmogelijkheden beperkt, bovendien zijn zij kwetsbaar voor mishandeling en uitbuiting. Een deel van hen heeft echter de potentie om vakbekwaam medewerker te worden in de groene sector; landbouw en bosbouw, waarin het minder op intellectuele capaciteiten aankomt en meer op praktische vaardigheden. Een vakopleiding en, indien

nodig, een aangepaste werkplek binnen een bedrijf, zouden de maatschappelijke en economische (eigen-)waarde van deze specifieke groep verbeteren.

Om het beroepsonderwijs op MBO niveau 1 en 2 in de duurzame landbouw toegankelijk te maken voor hen die moeilijk leren is een nauwe samenwerking nodig tussen onderwijsinstellingen, sociale instellingen en praktijkbedrijven. Enkele sociale instellingen houden zich al bezig met duurzame landbouw maar werken nog nauwelijks met anderen samen. Zij telen voor eigen gebruik.

De belangrijkste instelling voor beroepsonderwijs, Natin, wil zijn opleidingen in de land- en bosbouw baseren op Competentie Gericht Onderwijs. Onlangs is een samenwerking gestart met diverse Nederlandse onderwijsinstellingen om dit mogelijk te maken. Naast het bewerken van het curriculum zijn het trainen van docenten én het trainen van stagebegeleiders in competentiegericht werken belangrijke doelen. Er is grote behoefte aan geschikte stage bedrijven.

Perspectief

De ontwikkeling van de duurzame landbouw in nauwe samenwerking met sociale instellingen en het onderwijs kan veel betekenen voor de Surinaamse samenleving:

- De landbouw dient een breder doel dan alleen voedselproductie, zij biedt ook een kansrijke werkomgeving voor kansarme mensen. Ervaring in bijv. Afrika leert dat juist zgn. "achtergestelden" makkelijker de overstap naar duurzame landbouw maken omdat deze dichter bij een oorspronkelijke leefwijze staat.
- Kleinschalige, duurzame landbouwbedrijven kunnen aangepast werk bieden aan hen mensen met leermoeilijkheden als ook de scholing op laag niveau serieus wordt opgepakt.
- De landbouw biedt mensen de kans om zelf een kleine onderneming te starten met een minimaal aan kapitaal. Toegang tot een lokale afzetmarkt in de directe omgeving is hierbij cruciaal.
- Onderzoek toont aan dat voor mensen met een verstandelijke beperking of psychische problematiek werken in de landbouw een veelheid aan positieve effecten biedt op het gebied van gezondheid en welzijn.
- Kleinschalige bedrijven bieden een geschikte leeromgeving voor het vakonderwijs omdat studenten de kans krijgen deel te nemen aan alle aspecten van de bedrijfsvoering (grondbewerking, bemesten, telen, ziekten en plagen, bedrijfsvoering, handel en afzet) waarbij de gevolgen van het eigen handelen direct beleefbaar zijn. Door de school voorbereide competenties kunnen in de praktijk geleerd worden.
- Andersom zijn kleinschalige bedrijven voor hen die moeilijk leren een springplank naar een vakopleiding op MBO niveau 1 en 2, zeker als er al een nauwe samenwerking is met een onderwijsinstelling. Ervaring leert dat de leervraag vooral moet worden beantwoord in de omgeving waar zij ontstaat, nl. binnen het praktijkbedrijf. Zo kunnen ook zij een diploma halen en worden zij beschikbaar voor de arbeidsmarkt.
- Doordat meer jongeren de waarde van duurzame landbouw en gezonde voeding aan den lijve ondervinden, vergroot dit de "sense of urgency" van een vitale landbouwsector in Suriname.
- Door de positieve effecten op sociaal en economisch gebied zal de maatschappelijke perceptie van de landbouw verbeteren als vanzelfsprekend toegankelijk voor alle etnische groepen.
- Onderzoek toont verder aan dat kinderen en jongeren die zelf ervaring hebben met natuurlijke processen en het effect van hun handelen daarop, vaak een duurzamere lifestyle hebben, milieubewuster zijn en gezonder leven.

Voorwaarden voor succes

Voor bovenstaande kansen en ontwikkelingen geldt een aantal voorwaarden. In de workshop wil ik graag met de aanwezige stakeholders de kansen en uitdagingen identificeren en prioriteren. Ook wil ik een inventarisatie maken van de strategieën en de mogelijke allianties die er nodig zijn om deze kansen te benutten en drempels weg te nemen.

Afhankelijk van het aantal deelnemers zullen we in een interactieve sessie de sterkte en zwaktes in kaart brengen en daarop een strategie bepalen. Ter illustratie zullen we een aantal succesvolle cases uit de Nederlandse praktijk presenteren.